

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

DDS

A kellő gondosság elvén alapuló dokumentációs rendszer

Békési Péter
EUTR referens

NÉBIH Erdészeti Igazgatóság

Budapest, 2016. augusztus 3.

Miért van rá szükség?

Az **EUTR szabályozás** (995/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet) **tiltja** az illegális kitermelésből származó **fának**, és az abból készült **fatermékeknek** az uniós piacon történő **forgalomba hozatalát**.

Az EU területén **első alkalommal forgalomba helyezőnek** „**kellő gondossággal**” kell **eljárnia** és ennek eredményeként minimálisra kell csökkentenie az illegálisan kitermelt fa forgalomba hozatalának kockázatát.

E célból egy **eljárásokból és intézkedésekből álló dokumentációs rendszert** kell alkalmazni.

Kinek kell kiépítenie a DDS-t?

A **piaci szereplők** (operator) – a fát vagy fatermékeket az **uniós piacon elsőként forgalomba hozó természetes vagy jogi személyek** – kötelesek „kellő gondossággal” (due diligence) eljárni a faanyag uniós piacon való kereskedelmi forgalmazása során.

EUTR 4. cikk (3) Minden piaci szereplőnek **fenn kell tartania és rendszeresen értékelnie** kell az általa alkalmazott, a kellő gondosság elvén alapuló rendszert.

Kivétel: ha a piaci szereplő egy ellenőrző szervezet által létrehozott, a kellő gondosság elvén alapuló rendszert vesz igénybe.

Első piaci forgalomba hozatal

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

A 995/2010 EU rend. 2. cikk értelmében a fa akkor kerül forgalomba, amikor:

- **elérhetővé válik a belső piacon**
- **első alkalommal kerül forgalomba**
- **kereskedelmi tevékenység keretében kerül forgalomba**

A fenti három követelménynek *egyszerre* kell teljesülnie.

A „forgalomba hozatal” akkor kerül sor, amikor egy piaci szereplő a kereskedelmi tevékenysége során első alkalommal teszi elérhetővé a fát vagy faterméket az uniós piacon forgalmazás vagy felhasználás céljából.

Leegyszerűsítve, két eset lehetséges:

1. **az Unióban kitermelt fa esetében a piaci szereplő az, aki értékesíti vagy használja a kitermelt fát.**
2. **az Unión kívül kitermelt fa esetében a piaci szereplő az uniós vámhatóságok előtt a szabad forgalomba hozatal érdekében történő vámkezeléskor eljáró importőr.**

DDS alkalmazása

Importőröknek:

Minden importálás esetén végig kell menni a DDS három fő elemén

Hazánkban kitermelt fát piaci forgalomba bocsátóknak:

Tevékenységük alapján átfogóan kell összeállítani

Minden piaci szereplőnek évente egy alkalommal kötelezően felül kell vizsgálni DDS-ét !

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

DDS 3 fő eleme

- 1. Adatgyűjtés**
- 2. Kockázatértékelés**
- 3. Kockázatcsökkentés**

1. Adatgyűjtés

- Importőrök részére -

Kötelező adatkör (995/2010 EU rendeletben deklarált):

- termékleírás
 - kereskedelmi neve és típusa (Kombinált Nomenklatúra szerint)
 - fajok közönséges neve (és adott esetben tudományos neve)
- kitermelés szerinti ország
 - nagy kockázat megállapítása esetén → régió, térség; kitermelési jog, koncesszió, engedély
- mennyiség térfogat / tömeg / darabszám
- szállító neve, címe
- vevő - kereskedő neve, címe
- azon okmányok vagy egyéb információk, amelyek igazolják az említett fa és fatermékek megfelelését a kitermelés szerinti országokban alkalmazandó jogszabályoknak

2. Kockázatértékelés

- *Importőrök részére* -

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

A meglévő információk alapján és a rendeletben szereplő kockázati kritériumok figyelembevételével értékelni kell, hogy a piaci forgalomba helyezendő faanyagnál az illegális eredet kockázata elhanyagolható-e, vagy sem.

- Alkalmazandó jogszabályoknak való megfelelés igazolása (pl. minősítés vagy harmadik fél által ellenőrzött rendszer is)
- Korrupciós (CPI) index figyelembevétele ([ugrás](#))
 - (Lehetséges értelmezés: 60-100 pont – alacsony; 30-59 közepes; 0-29 magas kockázatot jelöl)
- Meghatározott fafajták illegális kitermelésének elterjedtsége
- Számlán, csomagolási listán, nemzetközi fuvarlevélen szereplő adatok összhangja vámkezelési adatokkal
- Illegális fakitermelés gyakorlatának elterjedtsége
- Fa behozatalára vagy kivitelére kiszabott szankciók
- Forgalmazási lánc összetettsége

Importőrök számára hasznos segítség lehet a nemzetközi civil szervezetek által közzétett információk. EUTR Portálon összegyűjtöttük. ([ugrás](#))

2. Kockázatértékelés

- *Importőrök részére* -

Forgalmazási lánc összetettségének ellenőrzése:

- Felügyeleti lánc tanúsítással (CoC) rendelkező termék esetén a megfelelés feltételezhető
- CoC tanúsítással nem rendelkező termék esetén a forgalmazási láncnak ismertnek kell lennie egészen a fakitermelés helyéig vagy az utolsó tanúsított láncszereplőig.
- Mennyi feldolgozó és lépés szerepel-e a forgalmazási láncban, mielőtt egy adott fatermék egy uniós piaci forgalomba kerül.
- A fával és a fatermékekkel egyenél több országban kereskedtek-e, mielőtt azok az uniós piacon forgalomba kerültek
- A forgalmazási láncban szereplő bármelyik vállalkozás érintett-e az illegális fakitermeléshez kapcsolódó gyakorlatban
- A forgalomba hozandó termékben található fa egyenél több fafajból származik-e

3. Kockázatcsökkentés

- *Importőrök részére* -

Kockázatcsökkentés érdekében alkalmazható intézkedések:

- Forgalmazási láncban szereplő cégek vizsgálata
- Termék származását igazoló dokumentumok eredetiségének harmadik fél általi tanúsítása
- Akkreditáció
- Termék- vagy folyamattanúsítás
- Terméktesztelés
- Beszállító felkeresése, terepi ellenőrzése
- Kiegészítő információk gyűjtése
- Elállás a kockázatos szállítótól vagy régióból történő termékbeszerzéstől

1. Adatgyűjtés

- Hazánkban kitermelt fa esetén -

Irányadó az EUTR rendelet 2. cikk h) pontjában foglaltak:

a kitermelés szerinti országban a vonatkozó hatályos jogszabályok:

- *területi határokon belüli fakitermelési jogok,*
- *a kitermelési jogokra és fára vonatkozó kifizetések*
- *fakitermelés, beleértve a vonatkozó környezetvédelmi és erdészeti jogszabályokat is, ha közvetlenül kapcsolódnak a fakitermeléshez,*
- *harmadik feleknek a fakitermelés által érintett törvényes használati és tulajdonjogai,*
- *kereskedelem és vámjog, amennyiben azok az erdészeti szektort érintik.*

- Alkalmazott fakitermelési és választékolási (vagy egyéb termék-előállítási) folyamatok részletes ismertetése
- Készletkezelés, alkalmazott mennyiség egységek és minőségi kritériumok
- Termékleírás
 - kereskedelmi neve és típusa (Kombinált Nomenklatúra szerint)
 - fajok közönséges és tudományos neve
 - minőségi kritériumok
- Értékesítési gyakorlat ismertetése

2. Kockázatértékelés

- *Hazánkban kitermelt faanyaghoz-*

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Saját vállalkozásunk kockázatértékelésének lehetséges elemei:

- Valamennyi, tevékenységet érintő jogszabály figyelembe vétele, hatályosságuk ellenőrzése
- Használatra jogosultság ellenőrzése
- Erdő és földrészlethatárok beazonosításának metodikája
- Kezelt területek változásával összefüggő kockázatok
- Védettség, korlátozások figyelembe vétele
- ...

Évente egyszer kötelezően felül kell vizsgálni minden piaci szereplőnek a felállított DDS-ét!

3. Kockázatcsökkentés

- Hazánkban kitermelt faanyaghoz -

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

A vállalkozás DDS-ének értékelése során megállapított/felismert hiányosságok, pontatlanságok korrigálása.

A kellő gondosság elvén alapuló rendszer összeállítása nem jelenthet komolyabb többletterhet egy jogszerűen működő vállalkozás számára, mivel az a rendes gazdálkodása keretében már jelenleg is rendelkezik a gazdálkodási tevékenységét meghatározó szabályozókkal, amelyek jellemzően már az EUTR szabályozásban foglaltaknak való megfelelést is szolgálják.

3. Kockázatcsökkentés

A **piaci szereplőknek tudniuk kell igazolni**, hogy a gyűjtött információkat hogyan vetették egybe a kockázati kritériumokkal, miként hozták meg a **kockázatcsökkentésről szóló** intézkedésekről szóló **döntéseket** és hogyan határozták meg a **kockázat mértékét**.

Erdő-, vagy faanyag lánc tanúsító rendszerek is alkalmazhatóak kellő tartalmi megfelelés esetén. **Azonban a PEFC, vagy az FSC tanúsítványok nem tekinthetők automatikusan megfelelőnek!**

Elhanyagolható mértékű kockázat alatt azt kell érteni, hogy sem a termékspecifikus, sem az általános információ teljes körű **értékelése nem vet fel aggodalomra okot adó körülményt**.

SEGÉDLETEK

A DDS rendszer összeállításához az **Európai Bizottság** közreadott egy **hivatalos útmutatót**, amely segítség lehet abban, hogy a felállításra kerülő rendszer minden lényeges elemet tartalmazzon.

Az Erdészeti Hatóság által összeállított útmutató ellenőrző kérdések mentén haladva.

Elérhetőek:

<http://portal.nebih.gov.hu/eutr>
(Nyomtatványok, útmutatók fül alatt)

